

FINESTRA D'OPORTUNITAT

El referèndum britànic sobre la UE: una oportunitat perquè l'europèisme faci autocrítica

per Aleix Sarri ([@aleixsarri](#))

Europa avui viu tantes crisis que sembla que la sortida del Regne Unit de la UE sigui un problema pràcticament menor. Amb tot, alguns europeistes han rebut l'acord Cameron-UE amb gran tremendisme.

L'actitud antibritànica, històricament arrelada, per exemple, a França, sembla que impregni els sectors més convençudament europeistes; sense gaire sentit, però, ja que l'acord en realitat només explícita el que ja sabíem tots: Londres no vol formar part de l'Europa política. Els beneficis parentals no deixen de ser un tema molt menor i d'abast estrictament domèstic.

Realment ens creiem que el problema de la UE és Londres? El rol de la City? O més aviat la divergència econòmica nord-sud i el xoc est-oest en matèria de valors?

Sovint em pregunto per què per a una part de l'europèisme és tan difícil acceptar que alguns dels 28 Estats de la UE prefereixen, democràticament, no avançar en la integració europea.

Creure que es pot construir una Europa "a la francesa", en què estats tan diferents tinguin exactament els mateixos drets i obligacions, xoca directament amb la realitat i perjudica al propi europèisme, a qui fa malcarat.

És hora, doncs, que l'europèisme faci autocrítica. No és qüestió de fer una Europa de dues velocitats, es tracta més aviat d'una Europa de dos nivells: una Europa comercial i una Europa política. Que els Estats que vulguin avançar en la integració ho facin sense la rèmora dels qui no ho volen; així es limitaran les confrontacions inútils.

Em temo, però, que bona part de l'europèisme no veu l'acord amb Londres com una oportunitat, sinó com una amenaça, i fins i tot desitja la sortida de la Gran Bretanya de la Unió (així ho ha expressat per exemple el respectat economista flamenc Paul de Grauwe) per treure's una nosa de sobre en el suposadament ineluctable camí cap a una Europa federal.

Tanmateix, seria molt innocent de creure que una sortida de la Unió per part de la Gran Bretanya seria innòcua. L'escepticisme creixent respecte de l'actual UE podria facilitar que en països com Holanda, Dinamarca o Suècia es plantegés seriosament la possibilitat de fer referèndums similars al britànic. Per motius diferents, països com Hongria o Polònia podrien acabar fent el mateix.

La marxa britànica seria un cop dur per a les forces liberals del continent i especialment per a Alemanya. Amb França molt debilitada pel seu pols intern amb el Front Nacional i una

economia estancada, Espanya i Itàlia generalment més preocupades pels seus propis problemes que no pas per col·laborar activament en solucions europees, i Polònia amb la brúixola espatllada, la solitud d'Alemanya podria portar els seus ciutadans a un euroescèpticisme creixent.

No veig gens clar, doncs, que una sortida britànica signifiqui un salt endavant en la construcció europea, sobretot tenint en compte que qualsevol modificació dels Tractats hauria d'ésser ratificada a les urnes.

Tampoc no m'imagino que Europa girés l'esquena a una Gran Bretanya fora de la UE: fer veure que després d'un possible Brexit no hi haurà un acord de lliure comerç preparat es pot entendre només com un intent inútil de fer por als partidaris de la sortida britànica de l'Europa política. **L'europèisme hauria de queixar-se menys i preguntar-se per què líders moderats i d'una qualitat democràtica excel·lent, com ara Syed Kamall -portaveu de ECR, tercer grup del Parlament Europeu- es posicionen a favor d'una sortida britànica de la UE.**

Tot i considerant que la sortida britànica de la UE no seria bona per als seus ciutadans -la seva pèrdua d'influència global seria més tangible que mai, així com la sobredependència econòmica amb la City londinenca- els arguments catastrofistes són més aviat còmics.

Pel que fa al punt de vista català, certament el referèndum del Brexit resulta de gran interès. En primer lloc, trenca el tabú i deixa en un lloc ridícul l'amenaça espanyola d'estar "vagando por el espacio" en cas de que la independència suposés realment (cosa que dubto molt) la sortida de Catalunya de la UE.

En segon lloc, perquè **aquest referèndum demostra que els moviments independentistes a Catalunya i Escòcia són clara i diàfanament proeuropeus. En contra de les acusacions habituals, és el nacionalisme escocès qui té més clar que la UE és el seu projecte polític de referència,** fins al punt que evitar una sortida escocesa de la UE a causa de les preferències euroescèptiques d'Anglaterra és l'únic escenari real en què es planteja un segon referèndum d'independència. De la mateixa manera, el Sinn Féin irlandès ha anunciat que en cas que la Gran Bretanya surti de la UE, reclamarà un referèndum per a reunificar el nord d'Irlanda amb la resta de la illa.

Cap sorpresa, si tenim en compte que **el major enemic de la integració europea són en realitat els grans estats centralitzats o amb un passat imperial.** Tanmateix, resulta irònic que certs polítics europeus, que van fer declaracions obertament en contra de la independència escocesa hagin de trobar en els independentistes els seus majors aliats per a la causa europea.

Es presenten uns mesos interessants i es fa difícil de dir quin serà el resultat final del referèndum (la crisi dels refugiats o un estancament econòmic podrien afectar negativament la campanya del Sí a Europa). En tot cas, sigui quin sigui el resultat final del referèndum, **l'europèisme ha de fer autocrítica i entendre que acceptar la diversitat dins del projecte europeu és l'única manera que segueixi tenint sentit.**